

Nyhedsmagasin fra Lund Elmer Sandager Advokater

- 3 Leder: Survival of the fittest
- 4 Nye regler for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomheder
- 6 Er jeres virksomhed fulgt med hvidvaskloven?
- 8 Er I klædt på til den nye ferielov?
- 10 Klientprofil: LAKRIDS BY BÜLOW vil have hele verden til at elske lakrids
- 14 Kunstig intelligens (AI)
De nyeste teknologier udfordrer den klassiske jura
- 16 Hvem skal betale, hvis dit NemID bliver misbrugt?
- 18 Partnerprofil: Christian Petri

Se spændende julekalenderkonkurrence på bagsiden

Hold dig ajour med nyhedsbreve, aktuelle artikler og spændende arrangementer.
Besøg www.les.dk eller skriv til info@les.dk – så er du i gang.

Har du forslag til, hvordan vi kan gøre Indsigt bedre eller gode idéer til områder af juraen, du gerne vil have belyst i en artikel, så send os endelig en mail: indsigt@les.dk

Lund Elmer Sandager Advokatpartnerselskab
Kalvebod brygge 39-41, DK 1560 København V

Indholdet i dette blad er ikke udtryk for rådgivning, da dette altid kræver kendskab til de konkrete forhold i en sag. Artiklerne kan således ikke træde i stedet for rådgivning, hvorfor læserne anbefales at tage kontakt til Lund Elmer Sandager, dersom der måtte være behov herfor.

Design: B14 Tryk: Christensen Grafisk

Survival of the fittest

Charles Darwin, som er fader til ovenstående, har også sagt

“It is not the strongest of the species that survive, nor the most intelligent, but the one most responsive to change”

og man må sige, at disse tider er tider, hvor der sker forandringer, ikke mindst i form af de krav og reguleringer, der bliver trukket ned over hovedet på os alle sammen i den bedste mening.

Vi skal forholde os til, at maskiner nu ikke længere alene kan udføre produktionsarbejde bedre end mennesker, men de kan også tænke selv, sådan at maskinen efter en indlæringsproces anvender kunstig intelligens til at udføre opgaver, der hidtil kun har kunnet udføres af mennesker.

Vi skal forholde os til, at der skal indsamles oplysninger om alt mellem himmel og jord af gode og fornuftige grunde, men også på en sådan måde, at man nærmest ikke kan komme nogen vegne uden at blive afkrævet hvidvaskoplysninger. Og vi skal være så digitale, at man ikke kan henvende sig til en offentlig myndighed uden at logge ind via sit NemID.

Det er ikke længere nok bare at være innovativ på sin egen forretning og at stå stærk i forhold til påvirkningen fra konkurrenterne i markedet. Nej, nu skal vi i endnu højere grad forholde os til stadig større krav udefra. Tilpasser man sig ikke, er man ikke ”the fittest” virksomhed, og virksomheden overlever måske ikke.

Vi har i dette nummer af Indsigt prøvet at beskrive nogle af de påvirkninger, som senest er kommet til os.

God læselyst!

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Carsten Brink'.

Carsten Brink
Managing partner,
Lund Elmer Sandager

Nye regler for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomheder

Den 1. januar 2019 blev de almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomheder opdateret. Få et overblik over de vigtigste ændringer, og se, hvad de kan betyde for jer – især hvis I udfører mindre opgaver, der følger reglerne i det nye AB Forenklet.

Erik Hovgaard
Partner, advokat (H)

Ændringerne af de almindelige betingelser betyder, at der nu er tre nye sæt regler for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomheder: AB18 for almindelige entrepriser, ABT18 med almindelige betingelser for totalentrepriser i bygge- og anlægsvirksomheder og ABR18 med almindelige betingelser for rådgivning og bistand i bygge- og anlægsvirksomheder.

NY AB18 DÆKKER BREDERE

Særligt den nye AB18 for almindelige entrepriser betyder en væsentlig udvidelse af aftalernes dækningsområde. Det gælder især i forhold til entreprenørens deltagelse i projekteringen, forkortelse af en lang række frister og indførelse af et nærmere reguleret konflikthåndteringssystem.

AB18 er primært skabt til meget store og komplicerede entreprisopgaver med professionelle deltagere. Derfor gælder AB18 kun, hvis bygherren ikke er privat forbruger. Er bygherren det, gælder fortsat reglerne i AB Forbruger, der ikke er omfattet af ændringerne.

VIGTIGE ÆNDRINGER I AB18

Arbejder I med projekter, der følger reglerne i AB18, er det især værdt at bemærke bestemmelserne om entreprenørens repræsentation, projekter med byggemøder og ekstraordinære reguleringer – herunder entreprenørens hæftelse ved forsinkelser og forcering af tidsfrister.

AB FORENKLET TIL MINDRE OPGAVER

For at gøre reglerne enklere og mere overskuelige har vi samtidig fået et ekstra regelsæt, kaldet AB Forenklet, der regulerer små eller mindre komplekse bygge- og anlægsopgaver. I AB Forenklet er udeladt en lang række regler om projekteringsdeltagelse, kommunikation, reklamation og administration i forhold til AB18, ligesom kataloget af definitioner er taget ud.

Reglerne i AB Forenklet ligner langt hen ad vejen dem, vi kender fra AB92, og vi anbefaler dem derfor til mindre komplicerede entrepriser.

Det er vigtigt at understrege, at AB Forenklet ikke primært skal regulere aftaler med underentreprenører. Er der fx lavet aftaler efter AB18 mellem bygherre og hovedentreprenør, bør aftalen mellem hovedentreprenør og underentreprenør også laves efter AB18.

FORSKELLE OG LIGHEDER MELLEM AB18 OG AB FORENKLET

- Kravene til klarhed og entydig formulering af udbudsmaterialet er de samme i AB18 og AB Forenklet. Dog kræver AB Forenklet ikke, at entreprenøren skal deltage i projektering.
- Ifølge AB Forenklet skal I udarbejde en hovedtidsplan, der angiver start- og sluttidspunkt for arbejdet. Detailregler om tidsfrister, projektgennemgang og opdatering af arbejds- og

tidsplaner i AB18 er udeladt i AB Forenklet.

- I forhold til entreprenørens tilbud er reglerne i AB18 om digitale modeller udeladt i AB Forenklet. Tilbudsgivning foregår som sædvanlig mellem entreprenør og bygherre på skriftligt grundlag.
- For selve entrepriseaftalen er der i AB Forenklet ingen krav om rangorden, som der er i AB18.
- Entreprenøren skal ikke stille sikkerhed, hvis entreprisen er under 1 mio. kroner, medmindre bygherren har stillet krav om det. Det gælder både i AB18 og AB Forenklet.
- AB18's bestemmelse om regulering af entreprisens summen findes ikke i AB Forenklet.
- Der er ikke bestemmelser i AB Forenklet om bygherren og regulering af sikkerhedsstillelsen.
- I AB Forenklet findes nu også en regel om, at bygherren, medentreprenøren og eventuelle rådgivere skal gennemgå entreprenørens tilbud og projektet, inden de går i gang. Målet er at opnå en fælles forståelse af projektet og arbejdets udførelse.
- Nyskabelsen omkring digitale bygningsmodeller i AB18 er udeladt i AB Forenklet.

INGEN PROJEKTERING I MINDRE PROJEKTER

Entreprenørens ydelse indeholder som udgangspunkt ikke projektering i AB Forenklet. Projektering bliver kun aktuel, hvis I aftaler det direkte. AB Forenklet indeholder derfor ikke bestemmelser om projekteringsledelse og de meget detaljerede bestemmelser om entreprenørprojektering med projektmangler og projektgennemgang, der er en væsentlig del af nyskabelsen i AB18. Derudover er der en lang række detaljerede regler i AB18, som ikke findes i AB Forenklet.

Torsten Hylleberg
Associeret partner, advokat

Er jeres virksomhed fulgt med hvidvaskloven?

Hvidvaskloven stiller nye og strenge krav til virksomheders
forretningsgange, processer og dokumentation.

Finanstilsynet har i den seneste tid gennemført flere inspektioner relateret til hvidvaskloven – især hos leasingselskaber. Og her ser vi, at det ikke er nok at have beskrivelser af forretningsgange og processer i orden, hvis de ikke bliver gennemført i praksis. Omvendt er det ikke nok at overholde reglerne, hvis ikke dokumentationen er tilfredsstillende. Det er tydeligt, at hvidvaskloven i dag stiller store krav til virksomhedernes forretningsgange, processer og dokumentation.

HVIDVASKLOVENS NYE KRAV

Den seneste hvidvasklov introducerede en ny tilgang til virksomheders forebyggende foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Den nye tilgang er risikobaseret, og det vil sige, at I som virksomhed selv skal identificere og vurdere risikoen for, at I kan blive misbrugt til hvidvask eller finansiering af terrorisme.

HVAD SKAL INDGÅ I RISIKOVURDERINGEN?

Risikovurderingen skal tage udgangspunkt i jeres forretningsmodel og vurdere de risikofaktorer, der er forbundet med jeres kunder, produkter, tjenesteydelser, transaktioner, leveringskanaler og de geografiske områder, I opererer i. Den skal bygge på jeres forretningsgrundlag og nationale eller internationale rapporter om, hvor risikoen for medvirken til hvidvask og finansiering af terrorisme er særlig udbredt. Det er desuden vigtigt, at

I dokumenterer og løbende opdaterer jeres risikovurdering.

UNDGÅ OVER- OG UNDERREGULERING

Når I har identificeret jeres risikoområder, skal I fastsætte konkrete, skriftlige politikker, procedurer og kontroller, der kan mindske risikoen. Disse forretningsgange skal blandt andet omfatte risikostyring, kundekendskabsprocedurer, undersøgelses-, noterings- og underretningspligt, opbevaring af oplysninger, screening af medarbejdere og intern kontrol.

Det er vigtigt, at forretningsgangene tager udgangspunkt i jeres specifikke rolle og situation, og det er derfor ikke tilstrækkeligt at finde en standardbeskrivelse på internettet og bruge den. I risikerer nemt, at denne ikke tager højde for jeres særlige risici – eller regulerer risici, I ikke har. Og dermed kan I komme til at pålægge jer selv forretningsgange eller processer, som reelt er overflødige eller uden virkning.

HVIS I IKKE FØLGER LOVEN

Overholder I ikke hvidvaskloven, risikerer I først og fremmest at medvirke til hvidvask og finansiering af terrorisme. Derudover kan en overtrædelse medføre pålæg, bøde og i alvorlige tilfælde fængselsstraf. I kan fx blive pålagt at offentliggøre oplysninger om Finanstilsynets vurdering af virksomheden og de pålæg, der er givet.

9 vigtige krav i hvidvaskloven

1. Nogle typer af virksomheder skal registrere aktiviteterne hos Finanstilsynet, hvilket fx kan være pengeformidling, modtagelse af indlån og andre tilbagebetalingspligtige midler, finansiel leasing samt en række andre aktiviteter, som er opremset i loven.
2. I skal udarbejde en risikovurdering af jeres forretningsmodel, kundegrundlag og distributionskanaler. Her vurderer I risikoen for, at I kan medvirke til hvidvask eller finansiering af terrorisme.
3. I skal lave en hvidvaskpolitik, hvor bestyrelsen typisk fastsætter, hvilket risikoniveau I kan acceptere.
4. I skal udarbejde forretningsgange for, hvilke processer medarbejderne skal følge i det daglige arbejde.
5. I skal udpege en hvidvaskansvarlig og lave en fit and proper-vurdering, der viser, at den pågældende medarbejder er kvalificeret.
6. I skal have en whistleblowerordning, der sikrer whistleblowerens anonymitet.
7. I skal sørge for intern træning og uddannelse af medarbejdere.
8. I skal indføre kontrolforanstaltninger, fx ved at lade os gennemføre et maskeret tilsyn.
9. I skal forberede jer på Finanstilsynets mulige kontroleftersyn.

Er I klædt på til den nye ferielov?

Overgangsordningen er allerede i gang

Når den nye ferielov træder i kraft næste år, går de fleste virksomheder fra forskudt ferie til samtidighedsferie. Det vil betyde store ændringer på mange danske arbejdspladser, og allerede nu skal I forholde jer til overgangsordningen, der er i gang. Få et overblik over, hvad I skal være særlig opmærksomme på i den forbindelse.

Michael Møller Nielsen
Partner, advokat (L)

Julie Flindt Rasmussen
Advokat

Den nye ferielov træder i kraft den 1. september 2020, men allerede den 1. september 2019 startede den særlige overgangsordning. Den skal blandt andet sikre, at arbejdsgiveren har pengene til at betale for medarbejdernes ferie, og at medarbejderne får deres penge, hvis arbejdsgiveren går konkurs.

HVAD SKER DER UNDER OVERGANGSORDNINGEN?

Overgangsordningen medfører, at de 25 dages ferie, en lønmodtager optjener fra den 1. september 2019 til den 31. august 2020, bliver sat ind i en ny fond, kaldet Lønmodtagernes Feriemidler. Disse feriedage bliver indefrosset, og det er ikke muligt for lønmodtageren at holde ferie eller få udbetalt feriepengene, før vedkommende forlader det danske arbejdsmarked.

Som arbejdsgivere skal I den 31. august 2020 lave en opgørelse over, hvor mange feriedage hver medarbejder har optjent i overgangsperioden – og dermed har til gode.

Senest den 31. december 2020 skal I indberette resultatet af opgørelsen til fonden. Samtidig skal I vælge, om I vil indbetale alle de optjente feriemidler til fonden, indbetale dem løbende eller beholde dem, til de skal udbetales.

HVAD MED FERIEILLÆGGET?

Den nye ferielov betyder også, at lønmodtagere fortsat har ret til et ferietillæg på 1% af deres løn i optjeningsåret, når de holder ferie med løn. I dag skal I som arbejdsgivere udbetale ferietillægget senest samtidig med, at den relaterede ferie begynder. Mange udbetaler dog hele ferietillægget sammen med lønnen for maj måned hvert år.

Med den nye ferielov kan I enten vælge at udbetale ferietillægget, når den relaterede ferie begynder eller fordele tillægget i to rater sammen med lønnen i maj og august.

Vær opmærksom på, at der ikke kommer ferietillæg på den løn, som bliver optjent i overgangsperioden, og at I derfor ikke skal betale ferietillæg af de feriemidler, der bliver indefrosset i fonden.

HVAD MED FERIEFRIDAGE?

Feriefridage er i dag ikke reguleret af ferieloven, og sådan vil det også være, når den nye ferielov træder i kraft. Feriefridagene er enten reguleret i en overenskomst eller af jeres virksomheds egen politik.

Har jeres virksomhed en politik om feriefridage, bør I overveje, om I vil justere den i forbindelse med ændringen af ferieåret og afholdelsesperioden. Det er også værd at overveje, hvordan feriefridage skal uddeles i overgangsperioden.

Er I omfattet af en overenskomst og følger reglerne i den, vil det være overenskomstens parter, der aftaler ændringer for tildeling og afholdelse af feriefridage.

HVAD MED DIREKTØREN?

Administrerende direktører er som udgangspunkt ikke omfattet af ferieloven, og vilkårene for deres ferie er derfor ofte beskrevet i deres kontrakt. Når ferieåret og afholdelsesperioden bliver ændret, er det en oplagt lejlighed til at se på, hvad der står om ferie i eksisterende og fremtidige direktørkontrakter. Henviser kontrakten fx til 'ferieåret', kan det være en god ide at udarbejde et tillæg om direktørens ret til ferie før og efter, at den nye ferielov træder i kraft.

Få overblik over de nye regler og overgangsperioden i vores folder "Værd at vide om den nye ferielov for dig som arbejdsgiver", som du finder på vores hjemmeside www.les.dk eller skriv til os, hvis du vil have folderen tilsendt.

Klientprofil: LAKRIDS BY BÜLOW vil have hele verden til at elske lakrids

Johan Bülow's magiske lakridskugler har på 12 år taget Danmark og flere af vores nabolande med storm. Mød stifter Johan Bülow og CEO Fredrik Nilsson, der har store ambitioner om at nå langt ud i verdens hjørner, og som stadig er drevet af en ægte begejstring for god lakrids.

Indsigt-redaktionen er kørt til lakridsfabrikken i Hvidovre, hvor LAKRIDS BY BÜLOW fremstiller sin berømte lakrids. Her møder vi stifter Johan Bülow og Fredrik Nilsson, som kom til virksomheden for 2 år siden og i dag er CEO. De kører et tæt parløb, hvor Johan fokuserer på den kreative udvikling, mens Fredrik har ansvaret for ledelsen – et parløb, der ifølge dem selv fungerer utrolig godt, fordi kemien er fremragende, og visionen er den samme.

FRA MORS KØKKEN TIL INTERNATIONALT BRAND

Johan startede i 2007 med at lave lakrids hjemme i sin mors køkken på Bornholm, og siden da er det kun gået fremad: "Det begyndte med en drøm om at lave et rigtig godt produkt, jeg var stolt af. Nu er den nye drøm at lære verden at elske lakrids. Der er nok lige så få, der tror på, at det kan lade sig gøre, som der i 2007 troede på, at vi kunne skabe en ny kategori af gourmetlakrids. At vi så kommer til at gøre det, er en anden ting," siger Johan med et smil.

NED MED BARRIERERNE – VERDEN SKAL EROBRES

Har du nogensinde givet en amerikaner en saltlakrids? Så ved du, at de sandsynligvis ikke bryder sig om smagen. Lakrids er dog mange ting, og LAKRIDS BY BÜLOW har med sine produkter været med til at nytænke hele kategorien: "Hvis lakrids bliver associeret med lakrids med chokolade i nogle verdensdele på grund af vores produkter, er vi godt tilfredse," siger Johan.

Fredrik fortæller, at LAKRIDS BY BÜLOW i dag har 30 butikker og omkring 2.000 forhandlere i Skandinavien, Tyskland og Dubai. Her står Danmark for omkring 40 procent af omsætningen, mens Tyskland er det næststørste marked, hvor der fortsat er et stort potentiale, og derfor er det et marked, der bliver satset stort på. Og på det store internationale marked har virksomheden blandt andet succes i verdens største lakridsbutik i Dubai Mall. Her har de fleste besøgende aldrig smagt noget lignende, men det er ifølge Fredrik kun en fordel: "Verden kan godt lide noget nyt, anderledes og spændende – og det kan vi tilbyde."

“Første arbejdsdag sad jeg ude i bilen og tænkte ”Jesus Christ” – hele bygningen var malet sort, og der var ikke styr på noget.”

Johan Bülow
Stifter, LAKRIDS BY BÜLOW

Fredrik Nilsson
CEO, LAKRIDS BY BÜLOW

LOKALE VÆRDIER OG ET TRANSPARENT KONCEPT

Det lokale og danske har altid været en central del af virksomhedens DNA, og det er vigtigt, at det fortsætter på den måde. Fredrik og Johan er ikke bange for at blive for store, så længe de holder fast i værdierne: ”Det vigtigste er, at vi gør det på vores måde og er tro mod vores identitet. Så gør vi det rigtigt,” siger Johan, mens Fredrik nikker.

En af kerneværdierne er ærlighed, og det indebærer blandt andet, at LAKRIDS BY BÜLOW med glæde åbner dørene for

forbrugere og corporate clients: ”Det er vigtigt, at folk kan komme ind og se produktionen og høre vores historie. Så kan de selv se, at alt er lavet fra bunden og måske smage salmiaklakrids helt varm fra maskinen – det smager fuldstændig fantastisk,” fortæller Johan.

BÆREDYGTIGHED I HVER EN KRUKKE

Efter Fredrik er kommet til, er bæredygtighed blevet et centralt begreb i strategien. I første kvartal af 2020 bliver selskabet den første fødevarer virksomhed, der arbejder med 100 procent

genbrugsplastik. Lakridskrukkerne bliver allerede produceret af genbrugsplastik, og i det nye år forventer virksomheden også at have et låg af genbrugsmateriale klar. ”Verden er under klimapres, og som et seriøst luksusbrand fra Skandinavien skal vi selvfølgelig gøre alt for, at produktionen bliver så bæredygtig som muligt,” understreger Fredrik.

NØD FØRST SUCCESSEN EFTER MANGE ÅR

”Da jeg startede her i Hvidovre, var jeg ikke særlig gammel, og det havde kostet mig omkring 40 millioner kroner at købe og renovere bygningen. Hvis det ikke gik, ville jeg være fuldstændig på spanden resten af mit liv. Første arbejdsdag sad jeg ude i bilen og tænkte ”Jesus Christ” – hele bygningen var malet sort, og der var ikke styr på noget. Serveren var dog oppe at køre, og der var internet. Derfra tog det nok 7 års hårdt arbejde, før jeg følte mig sådan rigtig stolt, da vi hele tiden satte nye mål og gør det stadigvæk,” slutter Johan. Sammen med Fredrik og resten af LAKRIDS BY BÜLOW går han nu efter at skabe et ikonisk, internationalt brand – og måske endda at lære verden at elske lakrids.

LAKRIDS BY BÜLOW og Lund Elmer Sandager

LAKRIDS BY BÜLOWs kontaktperson hos Lund Elmer Sandager er partner og advokat Jacob Roesen, der er specialist i M&A og selskabsret. Jacob hjalp blandt andet med patentregistrering af de nydesignede lakridsbøtter og hjælper med den internationale ekspansion i form af kontrakter med agenter og distributører. Derudover arbejder virksomheden sammen med vores eksperter i ansættelsesret, da de ikke selv har en HR-afdeling.

Claus Spangenberg
Partner, advokat (L)

Kunstig intelligens (AI) De nyeste teknologier udfordrer den klas- siske jura

Brugen af kunstig intelligens er godt på vej ind i danske virksomheder. Men de nye teknologier rummer også nye udfordringer, og som et skræmmende eksempel er dansk lovgivning ikke klar til disse nye løsninger. Så hvad skal I som virksomhed være opmærksomme på, hvis I vil investere i AI-baserede løsninger?

Kunstig intelligens – også kaldet artificial intelligence eller AI – er en af de nye teknologier, som erhvervslivet har størst forventninger til. I Hollywoods dramatiske fremstillinger er AI typisk virkeliggørelsen af hyperintelligente robotter, der kan erstatte menneskene. Men ind til videre er virkelighedens AI mere praktisk orienteret med fokus på at udvikle systemer, der kan hjælpe virksomheder med fx at optimere deres processer, produkter eller markedsføring.

HVAD ER MACHINE LEARNING?

Virksomheder har især interesseret sig for den særlige egenskab ved AI, som kaldes machine learning. Det er en relativ ny type af algoritmer, der gør et system i stand til at lære af fx data og oplevelser. Med machine learning kan et program eksempelvis tilegne sig ny viden ved at identificere og lagre mønstre og sammenhænge fra store datasæt, som mennesker ikke er i stand til at se, og bruge dem i deres fremtidige processer.

DANSKE VIRKSOMHEDER ER I GANG

Mange virksomheder bruger i dag AI og machine learning. Det gælder fx i transportsektoren, sundhedsvæsenet, detailhandlen, finansverdenen og advokatfirmaer. Et eksempel er Matas, der har haft god succes med at bruge AI i deres markedsføring. Her sammenkobler de adfærdsdata fra deres website og app med købsdata fra butikkerne for at kortlægge den enkelte kundes profil, historik og adfærd. Dataet bliver automatisk brugt i Matas' digitale markedsføringskanaler til at vise budskaber, som er målrettet den enkelte bruger. (Kilde: Danish Digital Award 2019)

BAGSIDEN VED BRUGEN AF AI

Et andet, men knapt så opløftende eksempel på brugen af AI, så dagens lys under det amerikanske præsidentvalg i 2016. Efter valget blev det kendt, at Trump-kampagnen ulovligt havde analyseret og brugt millioner af amerikaneres Facebookdata med hjælp fra engelske Cambridge Analytica Ltd til at lave personrettede valgkampagner for Donald Trump.

LOVGIVNINGEN ER IKKE FULGT MED

Når vi udvikler og begynder at bruge de nye AI-løsninger, træder vi lovgivningsmæssigt ind i ukendt land. Lige nu er dansk lovgivning slet ikke klar til at håndtere de selvlærende systemer

med alt, hvad det kan medføre af misbrug i form af markedsføring på sociale medier, spredning af fake news eller skader på personer og ting. Tænk fx på et færdselsuheld med en førerløs bil – hvem har ansvaret for det? Er det udvikleren eller forhandleren af AI-softwaren? Eller ejeren af bilen eller passageren? Svaret kan ikke findes i vores nuværende færdselslov, der forudsætter, at bilen bliver ført af en fysisk person.

HVIS I VIL I GANG MED AI

Vil I investere i AI-baserede løsninger, er vores klare anbefaling, at I først og fremmest fokuserer på kontrakten med leverandøren. Den skal klart beskrive egenskaberne ved løsningen, jeres formål med at anskaffe den og hvilke data, løsningen skal anvende og trænes med. Kontrakten skal også indeholde garantier fra leverandøren for, at AI-løsningen kan og vil opfylde det beskrevne formål.

Uden en god kontrakt kan det være svært for jer at dokumentere, at en AI-løsning er mangelfuld, da de selvlærende systemer jo netop er designet til at ændre sig over tid. Har I brug for rådgivning om investeringer og kontrakter i forbindelse med AI og andre nye teknologier, har vores team af erfarne IT-retsspecialister kompetencerne til at hjælpe jer sikkert igennem.

Ulrik Bayer
Partner, advokat (H)

Hvem skal betale, hvis dit NemID bliver misbrugt?

Kan du komme til at betale, hvis andre misbruger dit NemID til for eksempel at købe varer eller optage lån? To nye domme i Højesteret viser, at finansielle virksomheder kan kræve, at du betaler, selvom du har været udsat for identitetstyveri og misbrug af dit NemID.

“I begge sager nåede Højesteret frem til, at ejerne af NemID’et hæftede for lånene og dermed pengeinstituttets tilgodehavender.”

Flere og flere forbrugere er gennem de seneste år blevet ramt af identitetstyveri. Misbrug af NemID er en af de mest udbredte former, hvor kriminelle bruger oplysninger om personer og virksomheders NemID til at indgå aftaler under en falsk identitet.

Hidtil har personer og virksomheder, der blev udsat for identitetstyveri, som udgangspunktet ikke skulle betale for lån, køb og lignende, som blev foretaget ved misbrug af deres NemID. Men Højesteret har nu taget stilling til problematikken, der peger i den modsatte retning.

PENGEINSTITUT ØNSKER KLARE LINJER

Den nye praksis kommer blandt andet til udtryk i afgørelserne i to sager ved Højesteret. Her bistod vi et pengeinstitut, som havde bevilliget og udbetalt lån til personer, der havde misbrugt andre personers NemID til at gennemføre låneansøgningerne og underskrive lånedokumenterne.

Pengeinstituttet havde ikke store udsigter til at få deres penge tilbage, men ønskede at føre sagerne for at få fastlagt retningslinjerne for området. Hæfter personer eller virksomheder for lån, der er optaget ved misbrug af deres NemID, hvis de ikke har opbevaret deres NemID-oplysninger forsvarligt?

DE TO SAGER OM MISBRUG AF NEMID

I den ene sag havde ejeren af det misbrugte NemID følt sig tvunget og måske truet til at udlevere bruger-id, adgangskode og nøglekort til sit NemID og en kopi af sit Mastercard. Der blev herefter optaget et lån, hvor pengene blev sat ind og efterfølgende hævet fra NemID-ejerens konto. Han sagde, at det var de personer, han havde udleveret sine NemID-oplysninger til, der havde optaget lånet og hævet pengene.

I den anden sag udleverede ejeren NemID’ets bruger-id, adgangskode og sit nøglekort til en bekendt på Facebook. Oplysningerne blev brugt til at optage et lån, der blev udbetalt til den bekendte.

NYE DOMME FASTSLÅR RETSPRAKSIS

I begge sager nåede Højesteret frem til, at ejerne af NemID’et hæftede for lånene og dermed pengeinstituttets tilgodehavender. Højesteret lagde i afgørelserne blandt andet vægt på ”under hvilke omstændigheder tredjemand er kommet i besiddelse af indehaverens nøgle (brugernavn, adgangskode og nøglekort til NemID), om indehaveren har haft kendskab til, at tredjemand er kommet i besiddelse af de pågældende oplysninger, og om indehaveren har gjort, hvad der var muligt for at forhindre misbrug, f.eks. ved at spærre sit NemID så hurtigt som muligt”.

Højesteret konkluderede ud fra de konkrete omstændigheder, at NemID-ejerne i de to sager havde udvist en sådan grad af uagtsomhed, at de hæftede for lånene, selvom de ikke selv havde godkendt dem digitalt.

NEMID SKAL BEHANDLES FORTROLIGT

Højesterets afgørelser fulgte den domspraksis, vi har set i en række afgørelser i by- og landsretterne. Her blev det vurderet, at indehaveren af et NemID kan hæfte for misbrug, hvis vedkommende ikke opbevarer sine oplysninger fortroligt, som det står i reglerne for NemID. Samtidig har ejeren pligt til at reagere, hvis han eller hun bliver bekendt med, at sikkerheden omkring NemID’et er blevet kompromitteret.

HVAD KAN VI LÆRE AF DOMMENE?

Bliver et NemID misbrugt, kan ejeren risikere at blive bundet af aftalen, hvis han eller hun har muliggjort misbruget.

Det skal derfor tages alvorligt, når der i vilkårene for NemID står, at ejeren skal opbevare oplysninger om bruger-id, adgangskode og nøglekort forsvarligt og ikke må give dem til andre.

Samtidig bør virksomheder, der troede, at de indgik en aftale med ejeren af et NemID, men som viste at være en anden, undersøge misbruget nærmere og overveje, om de vil holde ejeren af NemID’et ansvarlig for et tab, de ellers står til at få.

Partnerprofil:
Det er den personlige
relation til klienterne,
der driver værket

Mød partner, advokat Christian Petri, der rådgiver om selskabsret, M&A, omstruktureringer og testamenter. Han skiftede til Lund Elmer Sandager sidste år og ser det som en stor fordel at have adgang til husets mange specialister.

HVILKE OMRÅDER ER DU SPECIALISERET INDENFOR?

Jeg er primært specialiseret indenfor rådgivning for ejerledede virksomheder, hvor jeg oftest har en langvarig relation til den enkelte ejer og derfor kender klientens forhold – såvel personlige som juridiske – igennem en længere årrække. Det betyder, at jeg også hurtigt kan identificere problemet, når klienten ringer og naturligvis også komme med et kvalificeret bud på en løsning.

HVAD ER DIN ROLLE I FORBINDELSE MED BESTYRELSES-ARBEJDE?

Jeg sidder i en del bestyrelser indenfor for forskelligartede brancher lige fra stearinlysfabrikation til virksomheder inden for totalentrepriser, håndværkere og finansiering. Det gør, at jeg bliver kastet ud i nye udfordringer og hele tiden skal sætte mig ind i nye produkter og services, som er enormt spændende. Jeg sætter også stor pris på at være med til at præge virksomhedernes strategiske valg og være sparringspartner i forbindelse med forretningsudvikling.

HVORDAN VIL DU BESKRIVE DIT SKIFTE TIL LUND ELMER SANDAGER?

Det har været meget positivt at skifte fra et mindre kontor til LES. En af de største fordele, som kommer mine klienter til gode, er, at jeg hurtigt kan få guidet klienten videre til den rette specialist inhouse, som kan rådgive klienten på bedst mulig vis inden for et givent område. På den måde er jeg sikker på, at mine klienter altid får kvalificeret rådgivning.

HVAD DRIVER DIG I DIT VIRKE?

Det er den personlige relation til klienterne, hvor klienterne og jeg i fællesskab løser de forskellige udfordringer, der opstår under et længerevarende klientforhold, som driver værket, og som giver én lyst til at gå på arbejde hver dag og fortsat søge nye udfordringer med nye mennesker og opbygge relationer.

HVAD LAVER DU I DIN FRITID?

I min fritid holder jeg meget af den historiske verden, hvor primært renæssancen og Christian IV har den helt store bevågenhed, ligesom jeg som en anden Cæsar i ny og næ holder guidede ture for venner og klienter i Rom. Som formand for bestyrelsen i Rungsted Seier Capital A/S bruger jeg også mange gode timer på ishockeyen og vores erhvervsnetværk.

Christian Petri

Advokat og partner i Lund Elmer Sandager

- Møderet for Højesteret
- Specialiseret indenfor Corporate Commercial, M&A, omstruktureringer, insolvens og rekonstruktion og fast ejendom
- Medlem af en række bestyrelser

Deltag i Lund Elmer Sandagers digitale julekalender for at teste din juraviden og vær med i konkurrencen om et gourmetophold på Dragsholm Slot samt mange andre spændende præmier hele december.

Læs mere om konkurrencen og tilmeld dig på les.dk